ఒక్క రోజు

అప్పుడే తెల్లవారుతూంది. కిటికీలోనుంచి ఒక్క వెలుగు కిరణం శాంత ముఖంమీద పడింది.

శాంతకు మెలుకువ వచ్చింది. అయినా నిద్దురబద్ధకం వదలలేదు. నిద్రకళ్ళతోనే కిటికీలోనుంచి బయటికిచూసింది.

నిద్రకళ్ళతోనే మందార పువ్వులు పలకరించినాయి. ఒక్కక్షణం ఆమె హృదయం అటువైపు ప్రశాంతిలో లీనమయింది.........

ఉన్నట్టుండి మిన్ను విరిగి మీదపడినట్లు ఏకరణ గొణ ధ్వని: దొడ్డివైపునుంచి "కావు కావు"మంటూ కాకుల సమూహం, వీధివైపునుంచి "బొంయ్"మంటూ కార్ల సమూహం. బావిదగ్గిర పంచమ శ్రుతిలో పనిమనిషి. వాకిలి దగ్గర మధ్యమ శ్రుతిలో కూరల మనిషి. అందరూ రకరకాల గొంతుకలతో ఇంక ప్రపంచంలో శాంతిలేదని "బృందగానం" మొదలుపెట్టారు, ఆ గోలకు ఎవరికైనా మెలకువ వస్తుంది. శాంతకు మెలకువతోపాటు ఆమెను నిత్య జీవితంలో బాధిస్తున్న సమస్యలన్నీ ఒక్కపెట్టున ఆవరించాయి.

ఎప్పుడూ రాత్రి... ఎప్పుడూ నిద్ర అయితేనే బాగుంటుందేమో! అప్పుడు సమస్యలేమీ వుండవు. ఆశ, నిరాశ, అసంతృప్తి వీటి బాధఏమీ వుండదు. కాని రాత్రి అంతా వేకువకోసం, పగలంతా రాత్రికోసం కనిపెట్టుకుని వుండడమే జీవితం!

అయినా ఇవ్వాళ!—ప్రతిరోజూ ఏదోమార్పు వస్తుందని వట్టిభ్రమ. అన్ని రోజుల్లాగే ఈ రోజూ గడచి పోతుంది. అంతే......

మామూలుగానే మేడదిగి వచ్చింది. మామూలు గానే రమణమ్మ కూరలు బేరం చేస్తోంది.

"బెండకాయలు అరణాల కిస్తావా?"

"అదేంటండీ. వీశ ముప్పావలా అమ్ముతూంటేను!"

"ఈ కబుర్లకేంగానీ, అరణాలకిస్తే ఇయ్యి అరవీశ."

"అబ్బ. ఇదేం బేరమండీ. అన్నీ మండిపోతుంటేను"

అంతే! విసుగొచ్చి తను కలుగజేసుకుని తీర్పు చెప్పేదాకా ఆ వాదన అట్లా సాగుతూనే వుంటుంది. రోజూ ఈ ఘోష లేకుండా వుండేటందుకు కూరలకు ఎంత ధర ఇచ్చినా ఇవ్వవచ్చు!

త్వరగా స్నానంచేసి తల దువ్వుకుంది. ఇవ్వాళ రాణీ తనూ కలసి మల్లెతోటలోకి వెళ్ళాలనుకున్నారు... తెల్ల వారేసరికి పువ్వులన్నీ విచ్చివుంటాయి. ప్రొద్దుటిపూట తోట ఎంత బాగుంటుందో! ఆ పువ్వుల వాసన తలచుకుంటేనే ఆమెకు వింతమత్తు కలిగింది... ఏనాడు మొట్టమొదటిసారి

ఆమె హృదయం మల్లెపూవులతో స్నేహం చేసుకొన్నదో కాని మల్లెపూలను చూసినప్పుడల్లా ఆమె హృదయం వుప్పొంగిపోతుంది...

తోటలోకి వెళితే,—అమ్మయ్య! ఒక్క గంటసేప యినా ఈ కలవరాన్నంతా మరచిపోయి విశ్రాంతిగా వుండ వచ్చు... ...

బాబు వచ్చాడు.

"అమ్మా తల నొప్పిగావుందే"

శాంత నుదుటిమీద చెయ్యివేసి చూసింది. మసలి పోతున్నది.

"పడుకో బాబు జ్వరం వచ్చినట్లుంది"

బాబును పడుకోబెటి, డాక్టరుకు కబురుచేసింది.

"అమ్మా, ఎక్కడికీ వెళ్ళకు. ఇక్కడే వుంటావు కాదూ?"

"ఎక్కడకూ పోనురా. ఇక్కడే వుంటాను," అక్కడే కుర్చీలో చతికిలబడింది ఈ జ్వరం అనుకోకుండా ఈవేళే రావాలా? ఏమో! ఇది కాకపోతే ఇంకేదైనా అడ్డువచ్చి వుండవచ్చును. ఎంత ప్రయత్నించినా ఈ బంధనలోనుంచి తప్పించుకోలేదు. పాపం రాణి తనకోసం ఎదురుచూస్తూ వుంటుందేమో! డాక్టరువచ్చి చూసి మందిచ్చి వెళ్లేడు. ప్రమాదమైన జ్వరమేమీకాదు. సాయంత్రానికి తగ్గిపో వచ్చు. బాబు నిద్రపోయాడు. కాని ఈపాటికి రాణి వెళ్ళి పోయి వుంటుంది.

రమణమ్మ వచ్చింది. "ప్రక్క-ఇంటివాళ్ళు మళ్ళీ నిన్న రాత్రి మన చెలు అరటాకులు కోసుకున్నారు."

"పోనీలే, వారింటికి రాత్రి మళ్లీ చుట్టాలొచ్చారేమో!"

"మళ్ళీ ప్రొద్దున్న ఎంగిలాకులన్నీ మన దొడ్లోనే పడవేశారమ్మా."

రమణమ్మకు ఉద్రేకం ఆగడంలేదు. "పోన్లే పని మనిషి ఎత్తమను"

"ఎప్పుడూ ఇంతే. మీరు ఊరుకొనేకొద్దీ వాళ్ళు ఇంకా చేస్తారు."

ఊరుకోక! ......ఏం చెయ్యాలి? వాళ్ళతో పోట్లాడాలా? అది తనకు ఈ జన్మలో సాధ్యమయ్యేది కాదు. రమణమ్మ తన ఉద్దేశం చెప్పింది.

"ఏమైనాసరేనమ్మా ఇవాళ మీరు అడిగితే అడగండి. లేకపోతే నేను నోరు చేసుకోకతప్పదు."

శాంత అదిరిపడింది.

రమణమ్మ అనుకున్నది మార్చటం ఎవరికీ చేత కాదు. ఆవిడ తీర్మానానికి ఫలితం ఏమిటో శాంతకు బాగా తెలుసు. ఇటు రమణమ్మ ఒక్క నోరుచేసుకుంటే అటు వారు పది నోళ్ళు చేసుకోవటం, ఈ గొడవ భరించలేక ప్లీడరుగారు తనమీద విరుచుకుపడటం! ఇది మామూలే! ఇంక ఆరోజుకు శాంతి వుండదన్నమాట.

"రమణమ్మా!"

ఊహు! ఆవిడ అప్పుడే రోడ్లో యుద్ధం ప్రకటించింది. ఇంక ఎంత అరచినా ఆవిడకు వినిపించదు. చెవిటి వాడి దగ్గర శంఖం వూదినట్లే. వీధివైపునుంచి ప్లీడరుగారి కేకలు వినబడుతున్నాయి.

"ఏమిటాగోల! ఇల్లా! చేపల బజారా!"

ఇదీ వరస.

ఈ గొడవలోనుంచి తప్పించుకుని ఎక్కడికైనా పారిపోవాలనుకున్నది. కాని వంట యింటికి కచ్చేరి సావిడికీ మధ్యవున్నది ఒక్కటే గది కాబట్టి అక్కడే అగిపోవలసి వచ్చింది.

తుపాను అణిగింది.

పరధ్యానంగా ఏదో పుస్తకం పట్టుకుంది. తనకు తెలియకుండానే పేజీలు తిప్పుతోంది. కానిఏమీఅర్థమయ్యేటట్లులేదు.

"నా రేజరు బ్లేడు చూశావా?"

ఉలిక్కిపడింది.

ఎప్పుడూ ఇంట్లో ఏమూల చూచినా రేజరు బ్లేడులే ఉంటాయి. కాని ప్లీడరుగారికి కావలసినప్పుడు మాత్రం ఒక్కటీ కనబడదు. రోజూ చూస్తున్నా ఈ విచిత్రం శాంతకు వింతగానే వుంటుంది.

"నా కేంతెలుసండి మీ బ్లేడు!"—

"ఏమన్నా కూరలు తరుక్కుంటానా" అని మెల్లిగా అన్నది. ప్లీడరుగారు బీరువాలో పుస్తకాలన్నీ తీసి ఒక్కొటొక్కటీ క్రింద గిరవాటు వెయ్యడం మొదలు పెట్టారు.

"అబ్బే పుస్తకాల బీరువాలో ఎందుకుంటుందండీ."

"నీ కెందుకు! నువ్వు వెతక్కపోగా పైగా!"

మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోయింది. తను బ్లేడు వెతుక్కొచ్చేసరికి ప్లీడరుగారు బీరువా ఖాళీచేశారు. అమ్మయ్య మళ్ళీ పుస్తకం తీసుకోబోయింది.

"నా జేబురుమాలు చూశావా?"

చూడలేదు. కాని ఇప్పుడు చూడాలి. కాని ఎక్కడ వున్నదని! ప్లీడరుగారు సణుక్కుంటున్నారు.

"నెలకు రెండు డజన్లు కొనుక్కుంటాను. కాని సమయానికి ఒక్కటైనా"— అలమారలోని ఇస్త్రీబట్టలూ, బుట్టలోని మాసిన బట్టలూ, అన్నీ బయటకు వచ్చిన తర్వాత జేబురుమాలు ప్లీడరుగారి జేబులోనే దొరికింది,

"నా చెప్పులేవీ?"

చెప్పులు బహుశః మేడమీద పడకగదిలో దొరకవచ్చు. రోజూ అవి అక్కడకు ఎలా వెళతాయో మాత్రం ఎవరూ చెప్పలేరు.

ప్లీడరుగారు మొదలు పెట్టారు :

"ఎవరూ నా సంగతి కనుక్కునేవాళ్లేలేరు. కొంచెం ఇవన్నీ చూడకూడదూ! పుస్తకం చేతిలో పట్టుకుని నిద్రపోకపోతే!"

ఇది మామూలు పాఠమే! ఇదంతా శాంతకు కంఠతా వచ్చు! రోజూ జాగ్రత్తగా వుండాలని అనుకొంటూనే వుంటుంది. రోజూ మర్చిపోతూనే వుంటుంది...

వీధి తలుపు ఫెడేలుమని చప్పుడైంది. ఇల్లంతా అరణ్యంలాగ వుంది. మట్టూ ఇస్త్రీ బట్టలూ, మాసిన బట్టలూ, పుస్తకాలూ, న్యూస్ పేపర్లూ! మధ్యన చతికిల బడింది. అవన్నీ తన్ను చూచి నవ్వుతున్నట్లుంది. తనకూ నవ్వువచ్చింది. ఏదో ఈకోర్టు అనీ, ఆఫీసుఅనీ వుండబట్టి సరిపోయిందికాని, ఈ మగవాళ్లు ఇరవైనాలుగు గంటలూ ఇంట్లోనే వుండేటట్లయితే!

నవ్వుకుంటూ లేచి ఇల్లంతా సర్దుకుంది. వెళ్లి గాబు దగ్గర కూర్చున్నది. ఎండ మాడిపోతున్నది. తోటలో చెట్లన్నీ ఈ ఎండకు తాళుకోలేక, తప్పించుకోలేక, వాడిన ముఖాలతో ఆయాస పడుతున్నాయి. చివరకు అలసిపోయి ఈ యెండలో ప్రాణాలు నిల్పుకోలేమని నిరాశతో తలలు వాల్చుకున్నాయి, అప్పటికి సూర్యుడు దయదల్చి చల్లబడ్డాడు.

★ ★ ★

మధ్యాహ్నంనుంచి రమణమ్మగారి గొంతు వాగుతూనే వుంది.

"కుళాయి గొట్టం విరిగిపోయింది. నీళ్ళన్నీ ఇల్లంతా నిండిపోయాయి. వంటఇల్లు చెరువులాగ వున్నది ఒక్కసారి వచ్చి చూడమ్మా"...

"స్టోరు రూము తలుపు బిగుసుకుపోయింది. ఎంత తోసినా రావడంలేదు"... ...

"పాలన్నీ పిల్లి తాగిపోయింది. ప్లీడరుగారికి కాఫీ లేదు."... ...

"బాబుకు జావకావాలి. గోధుమరవ్వ లేదు."...

"నిన్నటినుంచి చిన్న వెండిగిన్నె కనబడడం లేదమ్మా! ఏమైపోయిందోగాని!"...

చిన్నచిన్న విషయాలను పెద్దపెద్ద సమస్యలుగా తయారు చెయ్యడం ఒక్క రమణమ్మకే చేతనవును! అయినా ఈ చిన్నవిషయాలే ఎంత బాధ, ఎంత చిరాకు కలిగిస్తాయి!

★ ★ ★

ఇవ్వాళ మాత్రం ఈ ప్రశ్నలేవీ శాంత చెవిలో దూరటంలేదు.

పని మనిషి కూతురు పన్నెండేళ్ళ నరిసి జ్ఞాప్తి కొచ్చింది.

"నరిసీ, నీకు ఆ మల్లెపువ్వు లెక్కడివే?"

"మా బావ తెచ్చాడమ్మా!"

"ఏం చేస్తాడు నీ బావ!"

"ఏం పని లేదమ్మా! ఎప్పుడైనా కూలికెల్తాడు.— మీకు కావాలమ్మా మల్లెపూలు?"

"నా కెందుకే!"

తన కెందుకు? ఈ వాతావరణంలోకి మల్లెపూలు రాకూడదు...

మల్లె పువ్వులు ఒక జ్ఞాపకం! ఒక అందుకోలేని ఆదర్శం. అవి నిత్యజీవితంలోకివస్తే వాడిపోతాయి. తను ఎక్కడవున్నా తనకు మల్లెపూల వాసన కొడుతూనే వుంటుంది, ఆ వాసన తలుచుకుంటూనే ఈ జీవితాన్ని గడపగలదు!

★ ★ ★

సాయంతం మబ్బుగావుంటే వర్షం కురుస్తుందేమో ననుకుంది. కాని మబ్బులన్నీ విడిపోయి వెన్నెల వచ్చింది. డాబామీద నక్షత్రాలకేసి చూస్తూ పడుకొంది. తెల్లవార్లూ అల్లాగే చందమామును, నక్షత్రాలనూ చూస్తూ గడపగలదు. రోజూ చూస్తూన్నప్పటికీ వీటి ఆకర్షణ తగ్గదు... అబ్బ! ఈ వెన్నెల ఎంత హాయిగావుంది. నీలి పట్టుచీరమీద జరీ పువ్వుల్లాగ ఈ నక్షత్రాలు ఎంత బాగున్నాయి!

"ఇక్కడున్నావా!" ప్లీడరుగారి గొంతు!

"బాబుకు జ్వరం తగ్గిందికదూ!"

"ఆ! చెమట్లు పోస్తున్నాయి. నిదపోతున్నాడు."

ఏమీ తోచక ఆకాశంకేసిచూస్తూ కూర్చున్నాడు

కాసేపు — "చూకు, ప్రొద్దున్న అనవసరంగా విసుక్కున్నా"

శాంత చిరునవ్వు నవ్వింది. తెల్లవారే వరకు ప్లీడరు గారు పరమ శాంతమూర్తి.

"ఎందుకు నవ్వుతావు?... చూడు! రేపటినుంచి నిన్ను ఒక్కమాట అంటే ఒట్టు."

రేపటినుంచి!

"రేపు"!

శాంత హృదయం ఒక్కసారి ఉత్సాహంతో ఉప్పొంగింది. తెల్లవారుతుంది. రేపు వస్తుంది. ఈవేళ చేయలేక పోయినవెన్నో రేపు చెయ్యవచ్చు... రేపు మల్లెతోటకు వెళ్ళవచ్చు. రేపు వీణ వాయించుకోవచ్చు. మరచిపోయిన పాటలన్నీ మళ్ళీ జ్ఞాపకం చేసుకోవచ్చు....

ఈ ఆశతో ఆమె హృదయం తృప్తిపొందింది.

నిన్న, ఇవ్వాళ, రేపు— వీటిలో నిజంగా ఏమీ తేడా లేదు. అయినా ఇవ్వాళ గడచిపోయినదని నిట్టూర్పు రేపు వస్తుందని ఆశ.

కాని ఈ రాత్రి, ఈ చల్లదనం, ఈ ఆశ లేక పోతే!... ...

★ ★ ★

o—o